

ARMÓÐSÍBÚÐARPOLITIKKURIN HJÁ ÓLA BRECKMANN

Oddagreinin í Dagblaðnum fyrri tveimur, trimum vikum síðani hevði eina patentloysn uppá íbúðartrupulleikarnar í Havrini.

Ikki nóg mikið við tí. Óli Breckmann hevði eisini eina óbeinleis loysn uppá, hvussu vit sluppu av við allar byrokratarnar innan byggisectorin — verkfrøðingarnar og arkitektarnar. Eftir Ólasi hugsan gera hesir einki annað uttan at planleggja, seta forboð og siggja til, at forboðini verða hildin — til ampa og trega fyrri fólki!

Oddagreinin avdúkar ein óhugnaligan naivit. Samstundis prisar hon »sum best ber til politikk-inum«, sum í nógvum forðum markar upp at anarkinum — lógloysinum — tað, at ein og hvør kann

gera, sum honum lystir og sektina á heildina.

Dagblaðsoddagreinin mælir m.a. til, at øll hús (t.d. á Konmansmýru) skulu fáa loyvi at innrætta íbúðir í kjallarunum. Eftir Ólasi »væl grundaðu útrokningum« — gitingum — verður útboðið av grundstykki sum so stórt, at tørvurin verður næktaður. Harafturat vil hetta stigið færa við sær, at okursleigurnar fara at falla.

Øg íbúðartrupulleikarnir eru loystir!

Tað er óneyðugt við kollegium og almennum íbúðarblokkum eftir Ólasi hugsan, tí almenn bygg-ing er so dýr. Óli biður okkum minnst til, hvussu dýr byggingin á Tórgarðstrøð gjørdist.

Hon man neyvan verða

dýrari enn onnur bygging. Serliga tá havt verður í huga, at húsini vóru klár at flyta inn í — so at siga alt var orðnað.

Sjálvandi kann eingin, sum hevur eitt sindur av samhugakenslu, góðtaka hendan armóðspolitikkinn hjá hesum stuttskygda fólkaflakspolitikanum.

Eitt er, at fólk kundu fingið loyvi at innrætta kjallararnar við vissum fyriliti, men pástandurin, at hetta fer at loysa íbúðartrupulleikarnar, fer neyvan at halda.

Kjallaraútleiging fer ongantíð at loysa íbúðarneyðina — íbúðartrupulleikarnar. Hverki so ella so. Tað kann ongantíð góðtakast, at ein ofta lítil, tronglag og váttlig kjallaraíbúð skal vera ramma um familjulívið hjá einum

stórum parti av okkara komandi ættarliði.

Og hvør fer at enda í kjallaranum? Tey lægst-løntu — arbeidarar, einlig og eldri. Tey, sum í flestu forðum frammanundan eru verri fyrri í samfelagnum.

Treytin fyrri einum sunnum og frælsu upp-vækstri er ikki at finna í eini kjallaraíbúð við teimum avmarkingum, sum hon av náttúrligum orsök-um hevur.

Nei, slíkur armóðspolitikkur kann ikki bjóðast fólki. Harafturimóti má skipast so fyrri, at flest møgulig kunnu hava egin hús, egna eigaarbúð ella hava møguleika fyrri at leiga eina íbúð í einum sunnum og væl skipaðum leigubyggingari.

j.m.

YVIRLÝSING

Á kyndilsmessu 1979 hevur nevndin í Rithe-vundafelag Føroya samtykt fylgjandi yvirlys-ing:

Vit mótmæla teimum ætlanum um at skerja talu- og skrivfrælsið og at einsrætta mentunar-lívið í Føroyum, sum ný-liga eru komnar til sjóndar í føroyskum bløðum.

Vit átala, at bløð og politikarar royna at i-

birta mentunar- og kunnleikahatska ósing í Føroyum.

Vit átala, at limir í Føroya Løgtingi vísa so litlan kunnleika til og so litla virðing fyrri grund-lógini, at teir yvirhøvar umhugsu at seta í verk bókcensur í Føroyum.

Rithevundafelag
Føroya
(nevndin)

Høvundarnir

Fyri tey, sum hava lisið greinirnar í Útiseta-Sosialinum stendur tað helst greitt, at tey ið skrivað hava, ikki hava tað allarbesta samband við FS. Og at hetta er grundin til, at FS, hóast ongin limur í felagnum hevur havt nak-að við Útiseta-Sosialin at gera, hevur fingið so nógv pláss í honum.

At viðurskiptini hjá høvundunum við FS ikki eru so góð, stendst av, at teir allir hava verið limir í FS, men hava meldað seg út av ymiskum sum eg ikki skal koma nærri inn á her. (Áhugaði kunnu fáa frágreiðingina um »klovningina« við at venda sær til blað okkara, Framan). Í dag má teirra felags grundarlag sigast at vera eitt felags hatur móti limunum í FS. Harafturat eru teir flestallir limir í Kommunistiskum Útiseta, meðan restin má rokast sum viðhalds-fólk hjá hesum felag.

Tað býður mær imóti at gera viðmerkingar til per-sónarnar sjálvar. Men tá tey bjóða seg fram við navn og mynd, og harð-liga kritisera viðurskiptini í FS, sum tey vóru, tá tey vóru limir, so slepst ikki heilt undan. Eg skal tó avmarka meg til ein einstakan spurning: Tá hesi fólk nú ferð eftir ferð, í Sosialinum og í Oyggja-skeggja, leggja á FS fyrri at hava verið ein ódemo-kratiskan, kvinnu-kúgandi, Moskvastýrdan o.s.fr. felagsskap, og enn-tá geva tað sum grund fyrri at tey meldaðu seg út, hvi var tað so ongin av teimum sum, meðan tey vóru limir, gjørdi tað minsta fyrri at broyta viðurskipti-ni. Hvi var tað ongin teirra sum vildi luttaka í demokratisku gongdini, hvi gjørdi tey onki við kvinnuspurningin og við politisku kósina annars. Hvi var tað ongin teirra, sum vildi átaka sær nak-að ábyrgdarstarv, ella blað-stjórnarlimur ella tilikt.

Á síðu 19, triðja teigi, 30. reglu, verður hetta orðað soleiðis: »Men á ein sera ódámiligan hátt syrgdu FS-leiðararnir fyrri, at hetta ikki lat seg gera. Tann smittandi bakterian varð komin í blóðrenslid«.

Tað er helst hendan bakterian, sum er atvoldin til, at vit eru maktsjúk o.s.fr., og at vit, sambært Kommunistiskar Útiseta, hava sett »óðámiligar, grovar persónligar, fávitskutur og byttisligar« ákæru móti teimum.

Við hesi víðkan av argumentatiónini hava Kommunistiskir Útiseta væntandi funnið sær rætta stríðsvøllin. Tí, sum teir sjálvir taka til: »ein-hvør velur jú tann stríðsvøll, har ein metir seg vera sterkast« (síða 19. fimti teigur niðast). Og tað er ikki óhugsandi, at Kommunistiskir Útiseta standa seg betur á tí lækna- og sálarfrøðsliga vøllum enn á tí politiska.

sum hava ovurstóran týðning, verða ikki tikin upp á tunguna, meðan viðgerðin av teimum, sum eru tikin við, í minsta lagi má sigast at vera villileið-andi.

»Kommunistiskir Útisetar í Danmark«

Eina serstöðu í Útiseta-Sosialinum hevur greinin »Kommunistiskir Útisetar í Danmark.« Hon er sum nevnt einasta dømið um, at eitt av vanligu feløg-unum sjálvt fær høvið til at greiða frá. Hini mugu noyðast við at verða útsplít av øðrum. Hartil fær greinin eina objektiva skráðu, við at vera skipað sum ein samrøða millum ein blaðmann og eitt stjórnarumboð fyrri felag-ið. Í eini tilikari samrøðu er tað blaðmaðurin sum stýrir gongdini, og hann hevur høvið til at seta naskar spurningar og at kanna eftir um úttalislíni samsvara við veruleikan. Tí verður ein samrøða við eitt felagsumboð vanligu skilt, sum verandi meiri objektív, minni propa-gandistisk, enn ein grein sum felagið sjálvt skrivur.

Sum samrøða má hend-an tó sigast at vera sera ókritisk. Og tað kann ein undrast yvir. Tí nógvir ó-grundaðir pástandir verða settir fram, sum áttu at elvt blaðmanninum til fleiri spurningar. Men tá ein sær, hvør ið hevur gjørt samrøðuna, so er einki at undrast yvir meir. Talan er jú um, at ein

stjórnarlimur í felagnum Kommunistiskir Útiseta, Tummás í Dali, hevur samrøðu við ein annan stjórnarlim úr sama felag, Marnu Jacobsen.

Tá hetta ikki verður til skilad, men tvørturímóti dult, so má tað sigast at vera eitt grovt misbrúk av samrøðuni, sum journal-istiskt fyrirbrigdi. Í inn-ganginum til greinina stendur hartil, at »Vit«, alto Socialurin, »hava hilt stjórnarumboð fyrri Komm. Ú...« Er Tummás í Dali, stjórnarlimur í Kommunistiskum Útiseta, og Socialurin eitt feitt? Er hetta eitt dømi um »objektiva tíðinda-flutningin« hjá Sosialin-um? Eftir mínum tykki er hetta eitt grovt misbrúk av tí áliti, sum fólk (enn) hava á Sosialinum sum tíðindakeldu.

Útsplít uttan møguleika at svara

Útiseta-Sosialurin verður bert gjørdur einaferð. Hann verður sendur til nærum 2500 fólk, sum ikki halda Sosialin. Hetta settur serlig krøv til blaðið. Tí tey sum verða álopin hava ongan møguleika at svara. Hóast vit nú svara í Sosialinum, so kemur svar okkara ikki út til tey, sum ikki halda Sosialin, men sum tó fingi Útiseta-Sosialin. Um tað í hesum føri beyð blaðstjórnini i-móti at geva teimum á-lopnu møguleika at svara, so hevði tað verið rimu-ligt, um í minsta lagi tær mest opinlýsu lygnirnar vóruð strikaðar.

Eftir mínum tykki áttu

tey álopin, í hesum føri Mentunargrunnurin, MFS og FS, at fingið høvi til at svara í Útiseta-Sosialinum. Ikki fyrri teirra egnu skyld fyrst og fremst. Eg rokni við, at hesi klára seg uttan Sosi-alin, um tey hava gjørt tað higartil. Í hvussu er skulu vit í FS nokk klára okkum. Men blaðstjórnin á Sosialinum átti at havt ein áhuga í tí. Tað gagnar í hvussu er ikki blaðnum, at fólk fara at seta spurn-artekin við sannleiksvirði hansara. Tað hevði eisini samsvarað betur við tí »objektiva tíðindaflut-inginum«, sum hann repy-ar sær av.

Útspillingin av FS

Stóru partur av Útiseta-Sosialinum snýr seg um FS, Føroyskar Sosialist-ar. Also um, hvat onnur halda um okkum, sjálv-andi. Og tað er ikki nóg, eftir blaðnum at doma.

Tað var ikki óvæntað, at Kommunistiskir Úti-setar og viðhaldsfólk teirra fóru at nýta hendan møguleika til útspilling av okkum, í nærum 8000 ein-tøkum. Seinasta hálva-annað árið hava tey ikki verið fíra fyrri at opna kjaftin uttan at tað spíkir út við ókvæmsorðum um maktsjúku, kvinnukúgan, bureaukrati, ódemokrat-iskan hugsunarhátt og arbeislag, Moskvastýring og annað gott. Hesar á-kæru hoyra eftirhondini til gerandislag okkara. Og hóast tær eru endur-tíknar ofta, so er tað ong-antið eydnast revsarum okkara at lagt fram nak-að, sum so mikið sum lik-

ist einum prógvum, at bert ein einasta av ákæ-runum hava tað minsta uppá seg. Nú sum fyrr byggja tær á lygnir og heilaspuna.

Av teimum trimum greinum, har vit hava tað stóru æru at vera fyrri almennari útspilling, er tað í veruleikanum ongin, sum er verd at hefta seg við. Eg skal tí her av-marka meg til nakrar fáar viðmerkingar til greinina »Kommunistiskir Útiseta í Danmark«, ið sum nevnt er ein samrøða millum tveir stjórnarlimir í Kom-munistiskum Útiseta um FS, Føroyskar Sosial-istar.

Greinin sjálf kann best karakteriserast við at taka eitt stutt brot úr henni. Niðast á triðja teigi stend-ur, at ákærunar móti FS »eiga kortini at verða endur-tíknar upp í saman«, og tað gera tey so. Í roynd og veru hava tey ikki gjørt annað seinasta hálvaann-að árið, alment í hvussu er. Oyggjaskeggi hvur ferð eftir ferð verið á trem-ur við hesum endurtøk-um.

Annað stendur stórt sæð ikki í greininum. Men hóast innihaldið er endur-tøkur, so kemur eitt nýtt argument inn, sum helst er meint sum ein grund-geving fyrri pástandirnar um, hvussu FS er. Og hetta argument er, eftir mínum tykki, áhugavert. Hvi tað kemur fram nú er ilst at siga. Men tað er helst eitt úrslit av tí iðu-liga kanningararbeiði, sum verður sagt at fara fram innan Kommunist-iskar Útiseta. Evnið er aftur FS, ella rættari, tað

